

İLKOKUL VE ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN PROGRAM OKURYAZARLIKLARI VE ÖĞRETİM PROGRAMINA BAĞLILIKLARININ İNCELENMESİ¹

EXAMINATION OF PRIMARY AND SECONDARY TEACHERS' PROGRAM LITERACY AND COMMITMENT TO THE CURRICULUM

Enes GÜLEŞ
Millî Eğitim Bakanlığı
Nevşehir Merkez İncekaralar İlkokulu
enes-gules@hotmail.com
ORCID: 0000-00023-3475-9720

Hasan Hüseyin KILINÇ
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
hhkilinc@nevsehir.edu.tr
ORCID: 0000-0002-0446-2507

ÖZ

Geliş Tarihi: 02.01.2024
Kabul Tarihi: 15.02.2024
Yayın Tarihi: 25.03.2024

Anahtar Kelimeler
Eğitim Programı
Öğretim Programı
Okuryazarlık
Program
Okuryazarlığı
Öğretim Programına
Bağlılık

Keywords
Educational
Program,
Curriculum, Literacy,
Program Literacy,
Commitment to the
Curriculum

Bu çalışmada, ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlık ve öğretim programına bağlılık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma evreni olarak 2022-2023 akademik yılında Nevşehir ilinde görev yapan ilköğretim öğretmenleri yer almaktadır. Nicel araştırma modelinde tarama modeli temel alınmıştır. Veri toplama araçları olarak “Program Okuryazarlığı Ölçeği” ile “Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği” kullanılmıştır. İlköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlık yeterliklerini belirlemek amacıyla kullanılan ve araştırmacının kendisi tarafından geliştirilen “Program Okuryazarlık Ölçeğinin” KMO değeri .905, Bartlett Testi sonucu 3626.962, Cronbach Alpha Güvenirlilik değeri de .890 olarak bulunmuştur. Bir diğer veri toplama aracı ise Yaşaroğlu ve Manav tarafından geliştirilen “Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği” dir. İlköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlığı yeterlik düzeylerinin yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri cinsiyet değişkenine göre incelenmiş olup, bu değişkene göre program okuryazarlık düzeyinin anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Program okuryazarlık düzeyinin branş, eğitim durumu değişkenlerine göre ise anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin öğretim programına bağlılık düzeylerinin yüksek olması sonucudur. Öğretmenlerin öğretim programına bağlılık düzeylerinde cinsiyet, branş değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık görülmezken, eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür. Ayrıca program okuryazarlığı yeterliği alt boyutları ve öğretim programına bağlılık arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişkinin bulunmasıdır.

ABSTRACT

In this study, it was aimed to primary and secondary school teachers' levels of curriculum literacy and commitment to the curriculum. The study population includes primary school teachers working in Nevşehir in the 2022/2023 academic year. The survey model was based on the quantitative research model. “Program Literacy Scale” and “Curriculum Engagement Scale” were used as data collection tools. The KMO value of the “Program Literacy Scale” which was used to determine the curriculum literacy competencies of primary and secondary school teachers and was developed by the researcher himself was .905, the Bartlett Test result was 3626.962 and the Cronbach Alpha Reliability valve was .890. Another data collection tools is the “Curriculum Engagement Scale” developed by Yaşaroğlu and Manav. It was concluded that primary and secondary school teachers' curriculum literacy was sufficient. The curriculum literacy levels of the teachers were examined according to the variables of gender and it was determined that the curriculum literacy level did not show a significant difference according to these variables. It has been determined that the program literacy level differs significantly according to the variables of branch, education level. Another result of the study is that primary and secondary school teachers have a high level of commitment to the curriculum. While there is no significant in the level of commitment of the teachers to the curriculum according to the variables of gender, branch; a statistically significant difference was observed according to the variables of education status. In addition, another data reached is that there is a moderately positive and significant relationship between curriculum literacy proficiency subdimensions and commitment to the curriculum.

DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1413385>

Atıf/Cite as: Güleş, E., & Kılınç, H. H. (2024). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlıkları ve öğretim programına bağlılıklarının incelenmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 14(1), 183-202.

¹ Bu çalışma birinci yazarın “İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Program Okuryazarlıkları ve Öğretim Programına Bağlılıklarının İncelenmesi” başlıklı Yüksek Lisans tezinden türetilmiştir.

Giriş

Eğitim sistemlerinin vazgeçilmez bir bileşeni olan eğitim programlarının ortaya çıkmasında, kuramsal çerçevesi nazarında yapılan araştırma ve incelemelerin etkisi çok fazladır. Eğitim programları ile ilgili olarak nasıl fayda vereceği noktasında çalışmalarda bulunulmuş, değişik yeni modeller ortaya konularak bu konuda farklı uygulamalar ve değerlendirmeler yapılmıştır. Günümüzde de eğitim programları üzerine yapılan çalışmaların artarak devam ettiği bilinmektedir. Eğitim programları boyutunun eğitim sistemi ve sistemin öğeleriyle ilgili karşılaşılan sorunlarda ilk üzerinde durulan ve incelenen boyut olduğu bir gerçektir.

Eğitim programlarının felsefesi, eğitim anlayışı, zamanın şartlarına uygunluğu, içeriği, tavsiye ettiği yöntem ve teknikler ile güncellenmesiyle ilgili olarak devamlı değerlendirmeler yapılmıştır (Keskin, 2020). Öğretim programları tartışmaları ülkemizde de farklı kesimlerce yapılmıştır. Bu bağlamda gazetelerde ve dergilerde köşe yazıları yazılmış, sivil toplum örgütleri, üniversiteler ile devlet kurumları program kavramını baz alarak açıklamalar, raporlar ile araştırmalar yayınlamıştır. Bunun yanında bu çalışmalarda da altı çizildiği üzere öğretmenlerin programları ne şekilde okuyacakları, programlara nasıl yorum katacakları ve programları sınıf ortamında nasıl uygulayacakları da tartışılmalıdır. Cumhuriyet'in kuruluşundan günümüze (1923-2023) ülkemizde program ile ilgili geliştirme ve güncelleme çalışmaları çok kez yapılmıştır. Bu veriden işaretle ortalama 25-30 yıllık meslek hayatında bir öğretmenin kendi branşı ile ilgili çok fazla program değişikliği ile karşı karşıya kalması kaçınılmazdır. Öğretmenlerin program hâkimiyeti ile ilgili yeterli seviyeye ve öz güvene sahip olmaları gerekliliğinden yeni ortaya konulan programı etkin şekilde uygulayabilmek için fazla zaman harcaması gerekmektedir (Marsh ve Willis, 2007. Akt.. Keskin, 2020). Planlanan öğrenmelerin kalıcı ve hızlı gerçekleşebilmesi programı uygulayan öğretmenlerin uyguladıkları programa hızlı adapte olmalarına bağlıdır. Bu sebeple öğretmenlerimizin öğretim programlarını anlama, uygulama konularında donanımlı olmaları gerekmektedir.

Öğretim programı noktasındaki hâkimiyet ve donanım öğretmenler açısından program okuryazarlığı kavramıyla ifade edilebilir. Öğretim programı hakkında bilgi sahibi olma, yetkin ve tecrübeli olma, programa eleştirel gözle bakabilme ve programı uygulama noktasında yorumlayabilme program okuryazarlığı kavramının tanımı olarak ifade edilebilir (Keskin, 2020). Öğretim programının uygulanması noktasında karşılaşılabilecek sorunları daha kolay çözüme ulaştıracak olan öğretmenler program okuryazarı yetkinliğine sahip olan öğretmenlerdir.

Programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin tasarlanan ve hazırlanan programı aslına sadık kalarak uygulaması öğretim programına bağlılık olarak ifade edilebilir. Bu açıdan bakıldığında öğretim programının hazırlandığı zamanki durumu ile uygulandığı zamanki durumu arasındaki uyum öğretim programına bağlılık kavramının karşılığıdır. Bu uyumu başarılı şekilde yürütecek ve organize edecek tabii ki öğretim programının alandaki yürütücüsü olan öğretmenlerdir. Bunun için öğretmenlerimizin programları incelemelerinin, araştırmalarının ve öğretim programı hakkında bilgi sahibi olmalarının önemi daha da artmaktadır (Yaşaroğlu ve Manav, 2015).

İnsanların temel yaşam becerilerine sahip olmasında başvurulan en önemli araç eğitim programlarıdır (Senemoğlu, 1997). Öğretmenlerin ise sınıf ortamında uygulayacakları öğretim programının amaçlarına hâkim olmaları, içerik hakkında fikir sahibi olmaları ve nasıl uygulayacaklarını biliyor olmaları gerekir. Bu nedenle program okuryazarlığı ve programa bağlılık yeterliliklerinin öğretmenler açısından oldukça önemli olduğu aşikârdır. Bu açıdan olayı ele aldığımızda ilköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlığı ve öğretim programına bağlılık düzeylerini ortaya çıkarmayı amaçlayan bu çalışmanın yapılmasına gerek duyulmuştur.

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlığı ile öğretim programına bağlılık düzeylerinin incelenmesi ve değerlendirilmesidir. Bu genel amaç çerçevesinde program okuryazarlığı ve öğretim programına bağlılık kavramlarına dönük alt amaçlar sıralanmıştır. Çalışma içeriğinde şu sorulara cevap bulunmaya çalışılmıştır:

İlköğretim Öğretmenlerinin:

1. Program okuryazarlığına ilişkin görüşleri ne düzeydedir?
2. Program okuryazarlığına ilişkin görüşleri cinsiyet, branş ve eğitim durumu değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Öğretim programına bağlılık konusuyla ilgili olarak görüşleri ne düzeydedir?

4. Öğretim programına bağlılıklarına ilişkin görüşleri cinsiyet, branş ve eğitim durumu değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?
5. Program okuryazarlıkları ile öğretim programına bağlılıkları arasındaki ilişki ne düzeydedir?

Yöntem

Araştırmanın bu kısmında; araştırmada kullanılan modele, evren ve örnekleme, veri toplama aracının geçerlilik ile güvenilirliğine, araştırma sürecinde verilerin nasıl elde edildiğine, verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bir topluluğun belirli özelliklerini ortaya çıkarmak gayesiyle verilerin elde edilmesini amaç edinen çalışmalara tarama (survey) çalışmaları denilir. Bu çalışmaların avantajı çok fazla kişinin bulunduğu örneklem kümelerden elde edilen fazlaca veriyi araştırmacıların kullanımına sunmasıdır (Büyüköztürk vd., 2019). Araştırma, ilköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlığını ve öğretim programına bağlılık düzeylerini ortaya koymayı amaçladığı için araştırma tarama modelinde bir araştırmadır.

Evren- Örneklem

Çalışma evreni olarak 2022-2023 akademik yılında Nevşehir ilinde görev yapan ilköğretim öğretmenleri yer almaktadır. Çalışmalar çoğunlukla örneklem kümeler üzerinde gerçekleştirilir ve ortaya çıkan sonuçlar ilgili evrene genelleme yapılır (Karasar, 2010).

Çalışmamızda amaçlı örnekleme yöntemi çeşitlerinden kolay ulaşılabılır durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Böylece Nevşehir’de ilköğretim kademesinde görev yapan 625 öğretmen örneklem içerisine alınmıştır. Araştırmacı tarafından kullanılan kolay ulaşılabılır durum örnekleme çalışmanın daha pratik ve hızlı yapılmasına vesile olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Nevşehir ilinin merkez ve ilçelerinde bulunan anaokulu, ilkokulu, ortaokul ve imam hatip ortaokullarına ulaşılmıştır. Anaokulları ile ilkokullar bünyesinde görev yapan anasınıfı ve sınıf öğretmenleri yine ortaokul ile imam hatip ortaokullarında görev yapan ortaokul öğretmenleri çalışmada yer almıştır.

Veri Toplama Aracının Geçerlilik ve Güvenirliği

İlköğretim öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlık yeterliklerinin tespit edilmesi için verilerin elde edilmesi amacıyla araştırmacının kendisinin geliştirdiği “Program Okuryazarlığı Ölçeği”nden faydalanılmıştır. Ortaya çıkan verilerin analizi SPSS programı aracılığıyla elde edilmiştir.

Faktör yük değerleri incelendiğinde değerlerin .62 ile .88 arasında değiştiği; maddelere ait toplam test korelasyon değerlerinin .38 ile .70 arasında değişiklik gösterdiği bilinmektedir. Maddelerin test korelasyon değerlerinin pozitif olarak yüksek olması istenen bir durumdur (Büyüköztürk vd., 2019). Bu duruma istinaden alınan maddelerin iyi seviyede ayırt eden maddeler oldukları ifade edilebilir. Yapılan bu hesaplamalardan sonra ölçeğin güvenilirlik noktasında hesap işlemlerine geçilmiştir.

Ölçeğin Cronbach Alpha değeri .89 olarak, Spearman Brown korelasyon değeri .90, Guttman Split-Half değeri .90 olarak bulunmuştur. Açıklanan varyans aralığının %40 ile %60 arasında olması yeterli olarak kabul edilmekte, ifade edilen varyans değerinin yapının iyi derecede ölçüldüğünün bir göstergesi olarak kabul görmektedir (Büyüköztürk vd., 2019). Bunun yanında Özdamar (2002) çalışmasında, .80 ve yukarı güvenirlige sahip olan ölçeklerin yeterince güvenilir olduklarını ifade etmiştir.

Yapılan araştırmada diğer bir veri olan ilköğretim öğretmenlerinin öğretim programına bağlı olma derecelerini belirlemek için Yaşaroğlu ile Manav (2015)’ın geliştirdiği “Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği” kullanılmıştır. Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği’nde 20 madde bulunmaktadır. Öğretim programına bağlılık ölçeğinin 5’li likert şeklinde olduğu “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğinden, “katılmıyorum” seçeneğinden, “kısmen Katılıyorum” seçeneğinden, “katılıyorum” seçeneğinden ve “tamamen katılıyorum” seçeneklerinden oluştuğu ifade edilmiştir.

Aynı şekilde Yaşaroğlu ve Manav, faktör analizi sonuçları neticesinde madde yük göstergeleri .355 ile .757 arasında değişiklik gösteren 20 maddenin yer aldığı tek faktörlü ölçeğin Cronbach değerini ise .896 şeklinde hesaplamışlardır. Tek faktör olan yapının varyans değeri %35.81' ini açıkladığı, öz değerinin de 7.163 olduğu ifade edilmiştir. Bu sonuçlara göre ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğu kanaatine varılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmacının kendisinin geliştirdiği “Program Okuryazarlığı Ölçeği” ile Yaşaroğlu – Manav tarafından geliştirilen “Öğretim Programına Bağlılık” ölçeklerinin uygulanabilmesi için Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Etik Kurulu ile Nevşehir Milli Eğitim Müdürlüğü'ne başvuru yapılarak izinler alınmıştır. Öğretmenlere ölçeklere araştırmacının kendisi tarafından uygulanmasına önem verilmiştir. Gönüllülük ilkesine dikkat edilmiş, kimlik bilgisi istenmemiş ve cevapların samimi olarak verilmesinin altı çizilmiştir. Verilerin toplanması yaklaşık olarak 45 günde tamamlanmıştır.

Dağılımların homojenliği incelenmiştir. Bu incelemelerde basıklık ile çarpıklık (Skewness ve Kurtosis) değerlerine incelenirken Tabashnick'e göre -1,5 ile +1,5 aralığında; George ile Mallery'e göre de -2,0 ile +2,0 aralığında olması durumunda homojen veya normal dağılım gösterdiği ifade edilebilir. Verilerin analizinde normal dağılım bulunduğu için değişkeni 2 faktörlü olanlarda Bağımsız Gruplar T-testi, değişkeni 3 ve üzeri faktörlü olanlarda ise Anova Testi uygulanmıştır. Anlam düzeyinin $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir. Öğretmenlere ilişkin şahsi verilerin analiz edilebilmesi için yüzde tekniği ve frekans tekniği kullanılmıştır. Verilerin cinsiyetlere ve eğitim durumuna göre karşılaştırılmasında bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Branş değişkenine ilişkin yapılan karşılaştırmalarda ise tek yönlü varyans analizinden faydalanılmıştır. Tek yönlü varyans analizinin neticesinde anlam ifade eden farkın tespit edilmesi noktasında farklılığın hangi gruplar arasında gerçekleştiğini tespit etmek amacıyla LSD testi yapılmıştır.

Veri toplama araçlarındaki maddelerin gerçekleşme düzeylerini belirlemek için tamamen katılıyorum seçeneği, katılıyorum seçeneği, kısmen katılıyorum seçeneği, katılmıyorum seçeneği, hiç katılmıyorum seçenekleri kullanılmıştır. Program Okuryazarlığı ve Öğretim Programına Bağlılık Ölçeklerinde yer alan maddelerin her birinin aritmetik ortalamalarının ifade edilmesinde; 1.00-5.00 arasında yer alan değerler aşağıdaki şekliyle belirlenmiştir:

“tamamen katılıyorum seçeneği”: 4.21-5.00; “katılıyorum seçeneği”: 3.41-4.20; “kısmen katılıyorum seçeneği”: 2.61-3.40; “katılmıyorum seçeneği”: 1.81-2.60; “hiç katılmıyorum seçeneği”: 1.00-1.80.

Bulgular

Araştırmanın sonuçları neticesinde elde edilen bulgulara ayrıca bulgular neticesinde yorumlara değinilmiştir. Tablo 1’de program okuryazarlığı ölçeğine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Program Okuryazarlığı Ölçeği Alt Boyutlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Program Okuryazarlığı	X	ss
1	Kazanım Okuryazarlığı Yeterliği	4.11	.50
2	İçerik Okuryazarlığı Yeterliği	4.10	.51
3	Öğrenme-Öğretme Süreci Okuryazarlığı Yeterliği	4.31	.49
4	Ölçme-Değerlendirme Okuryazarlığı Yeterliği	4.15	.67

Tablo 1’e göre, program okuryazarlığı ölçeğinin alt boyutlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin toplam aritmetik ortalamaları incelendiğinde öğretmenlerin kazanım ($\bar{X} = 4.11$), içerik ($\bar{X} = 4.10$) ve ölçme değerlendirme ($\bar{X} = 4.15$) okuryazarlığı yeterliği konusunda “katılıyorum” düzeyinde, öğrenme-öğretme süreci okuryazarlığı ($\bar{X} =$

4.31) yeterliği konusunda “tamamen katılıyorum” noktasında görüş belirttikleri ifade edilmiştir. Bu duruma göre öğretmenlerin program okuryazarlığı konusunda kendilerini yeterli gördükleri söylenebilir.

Kazanım Okuryazarlığı Yeterliği Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Program okuryazarlığı ölçeğinin kazanım okuryazarlığı yeterliği alt boyutuyla ilişkili öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamalarına bakıldığında öğretmenlerin “Katılıyorum” ($\bar{X} = 4.11$) seviyesinde görüş ifade ettikleri görülmektedir. Buna göre kazanım okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna ait okuryazarlık düzeyinin yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

İlköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlığı kazanım okuryazarlığı yeterliği alt boyutu cinsiyete göre incelenmiştir. Anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını tespit amacıyla bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Tablo 2’de kazanım okuryazarlığı yeterliğinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2. Kazanım Okuryazarlığı Yeterliğinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi (T-Testi Sonuçları)

Kazanım Okuryazarlığı Yeterliği								
Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	sd	Levene	P	t	p
Kadın	334	4.12	-0.47	623	2.521	0.113	-0.098	0.992
Erkek	291	4.12	0.53					

Tablo 2’ye göre, yapılmış t-testi sonucunda kazanım okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna ilişkin öğretmen görüşlerinde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Grupların aritmetik ortalamalarına bakıldığında, kadın öğretmenlerin ($\bar{X} = 4.12$), erkek öğretmenlerin ($\bar{X} = 4.12$) oldukları ve aynı düzeyde görüş ifade ettikleri görülmüştür. İki grubun da “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür.

İlköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlığı kazanım okuryazarlığı yeterliği alt boyutu eğitim durumu değişkeni açısından incelenmiştir. Anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını tespit amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Tablo 3’te kazanım okuryazarlığının eğitim durumu değişkenine göre incelenmesine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3. Kazanım Okuryazarlığı Yeterliğinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre İncelenmesi (T-Testi Sonuçları)

Kazanım Okuryazarlığı Yeterliği								
Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Sd	Levene	p	t	p
Lisans	527	4.08	0.50	623	0.650	0.420	-3.945	0.000
Lisansüstü	98	4.30	0.47					

Tablo 3’e göre, eğitim durumu değişkeni açısından yapılan t-testi sonucunda kazanım okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna ilişkin öğretmenler arasında anlamlı bir fark belirlenmiştir. Farklılığın lisansüstü eğitim durumuna sahip olan öğretmenler lehine olduğu görülmüştür. Bu bulguya göre kazanım okuryazarlığı yeterliği alt boyutunun lisansüstü mezunlarında daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 4’te kazanım okuryazarlığı alt boyutunun branş değişkenine göre incelenmesine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4. Kazanım Okuryazarlığı Yeterliği Alt Boyutunun Branş Değişkenine Göre İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Kazanım Okuryazarlığı Yeterliği										
Branş	N	\bar{X}	Ss	Var. Kay.	Kar. Top.	Sd	Kar. Ort.	F	p	LSD
Anasınıfı Öğretmeni (1)	59	4.20	0.44							
Sınıf Öğretmeni (2)	225	4.21	0.49	Gruplar arası	5.734	7	0.819			
Türkçe Öğretmeni (3)	54	4.06	0.51							
Matematik Öğretmeni (4)	56	4.11	0.46	Gruplar içi	149.206	617	0.242			1-6
Fen Bilimleri Öğretmeni (5)	38	4.18	0.48					3.387	0.001*	8
Sosyal Bilgiler Öğretmeni (6)	37	3.99	0.48							2-6 8
İngilizce Öğretmeni (7)	41	4.04	0.39	Toplam	154.940	624				
Diğer (8)	115	3.98	0.55							
Levene= 1369 p= 0.215										

Tablo 4'e göre, branş değişkeni açısından yapılan varyans analizi sonucunda; kazanım okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna ilişkin öğretmenler arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. ($F_{(7-624)}=3.387$; $p<0.05$). Yapılan LSD testi sonucuna göre; farklılaşmanın branşı anasınıfı olan öğretmenler ile ($\bar{X}=4.20$), branşı sosyal bilgiler ($\bar{X}=3.99$) ve diğer branşlarda olan ($\bar{X}=3.98$) öğretmenler arasında ve branşı anasınıfı olan öğretmenler lehine olduğu tespit edilmiştir. Yine branşı sınıf olan öğretmenler ile ($\bar{X}=4.21$), branşı sosyal bilgiler ($\bar{X}=3.99$) ve diğer branşlarda olan ($\bar{X}=3.98$) öğretmenler arasında ve branşı sınıf olan öğretmenler lehine olduğu da tespit edilmiştir. Grupların aritmetik ortalamalarına bakıldığında sınıf öğretmenlerinin “Tamamen Katılıyorum” seviyesinde, diğer öğretmenlerin ise “Katılıyorum” seviyesinde görüş belirttikleri görülmüştür. En yüksek görüşün ($\bar{X}=4.21$) ile branşı sınıf olan öğretmenlerde olduğu tespit edilmiştir. Bu duruma göre; sınıf öğretmenlerinde program okuryazarlığı kazanım okuryazarlığı yeterliğinin daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

İçerik Okuryazarlığı Yeterliği Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Program Okuryazarlığı Ölçeğinin içerik okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna yönelik öğretmen görüşlerine ait aritmetik ortalamaya bakıldığında öğretmenlerin katılıyorum ($\bar{X}=4.10$) noktasında görüş belirttikleri görülmektedir. Böylece; program okuryazarlığı içerik okuryazarlığı yeterliği alt boyutunun öğretmenlerde yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

İlköğretim öğretmenlerin program okuryazarlığı içerik okuryazarlığı yeterliği alt boyutu cinsiyet değişkeni açısından incelenmiştir. Anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Tablo 5'te içerik okuryazarlığı yeterliğinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 5. İçerik Okuryazarlığı Yeterliğinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi (T-Testi Sonuçları)

İçerik Okuryazarlığı Yeterliği								
Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	sd	Levene	p	T	P
Kadın	333	4.13	0.49	623	0.217	0.641	1.666	0.096
Erkek	292	4.07	0.52					

Tablo 5'e göre, cinsiyet değişkenine göre ortaya konan t-testi sonucunda içerik okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna ilişkin öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

İlköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlığı içerik okuryazarlığı yeterliği alt boyutu eğitim durumu değişkenine göre ele alınmıştır. Anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını ortaya koymak amacıyla bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Tablo 6'da içerik okuryazarlığı yeterliğinin eğitim durumu değişkenine göre incelenmesine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 6. İçerik Okuryazarlığı Yeterliğinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre İncelenmesi (T-Testi Sonuçları)

İçerik Okuryazarlığı Yeterliği								
Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Sd	Levene	P	T	p
Lisans	527	4.08	0.51	623	0.711	0.399	-3.131	0.002
Lisansüstü	98	4.25	0.45					

Tablo 6'ya göre, eğitim durumu değişkenine göre ortaya konan t-testi sonucunda içerik okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna ilişkin öğretmenler arasında anlamlı bir fark belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda farklılığın lisansüstü eğitim durumuna sahip olan öğretmenler lehine olduğu görülmüştür. Lisansüstü mezunlarının "Tamamen Katılıyorum"; lisans mezunlarının ise "Katılıyorum" düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Bu bulguya göre içerik okuryazarlığı yeterliğinin lisansüstü eğitim durumuna sahip olan öğretmenlerde daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 7'de içerik okuryazarlığı yeterliğinin branş değişkenine göre incelenmesine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 7. İçerik Okuryazarlığı Yeterliğinin Branşa Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

İçerik Okuryazarlığı Yeterliği										
Branş	N	\bar{X}	ss	Var. Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.	F	P	LSD
Anasınıfı Öğretmeni (1)	59	4.23	0.46							
Sınıf Öğretmeni (2)	225	4.20	0.52	Gruplar arası	5.775	7	0.825			
Türkçe Öğretmeni (3)	54	3.98	0.42							1-3
Matematik Öğretmeni (4)	56	4.00	0.44	Gruplar içi	154.638	617	0.251	3.292	0.002*	4 6 8
Fen Bilimleri Öğretmeni (5)	38	4.09	0.50							
Sosyal Bilgiler Öğretmeni (6)	37	3.94	0.45							2-3 4 6 8
İngilizce Öğretmeni (7)	41	4.04	0.59							
Diğer (8)	115	4.05	0.51	Toplam	160.414	624				
Levene= 2320 p= 0.124										

Tablo 7'ye göre, branş değişkenine göre ortaya konan varyans analizi sonucunda; içerik okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna yönelik öğretmenler arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. ($F_{(7-624)}=3.292$; $p<0.05$). Yapılan LSD testine göre; farklılığın branşı anasınıfı olan öğretmenler ile ($\bar{X}=4.23$), branşı Türkçe ($\bar{X}=3.98$), branşı matematik ($\bar{X}=4.00$), branşı sosyal bilgiler ($\bar{X}=3.94$) ve diğer branşlarda olan ($\bar{X}=4.05$) öğretmenler arasında ve branşı anasınıfı olan öğretmenler lehine olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yine branşı sınıf olan öğretmenler ile ($\bar{X}=4.20$), branşı Türkçe ($\bar{X}=4.00$), branşı matematik ($\bar{X}=4.00$), branşı sosyal bilgiler ($\bar{X}=3.94$) ve diğer branşlarda olan ($\bar{X}=4.05$) öğretmenler arasında ve sınıf öğretmenleri lehine olduğu da görülmektedir. Bu sonuca göre; branşı anasınıfı olan öğretmenlerde program okuryazarlığı içerik okuryazarlığı yeterliği alt boyutu düzeyinin daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğrenme-Öğretme Süreci Okuryazarlığı Yeterliği Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Çizelgeye göre öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamalarına bakıldığında öğretmenlerin tamamen katılıyorum ($\bar{X}=4.31$) olarak görüş belirttikleri bulunmuştur. Buna göre öğrenme-öğretme süreci okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna ait okuryazarlık düzeyinin yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin program okuryazarlığı öğrenme-öğretme süreci okuryazarlığı yeterliği alt boyutu cinsiyet değişkeni açısından incelenmiştir. Anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit amacıyla bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Tablo 8'de öğrenme-öğretme süreci okuryazarlığı yeterliğinin cinsiyet değişkenine göre

incelenmesine ilişkin T-testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 8. Öğretme-Öğretme Süreci Okuryazarlığı Yeterliğinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi (T-Testi Sonuçları)

Öğrenme-Öğretme Süreci Okuryazarlığı Yeterliği								
Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	Sd	Levene	P	T	p
Kadın	333	4.32	0.46	623	2.652	0.104	0.936	0.350
Erkek	292	4.29	0.51					

Tablo 8'e göre, cinsiyet değişkeni açısından yapılan t-testi sonucunda öğrenme-öğretme süreci okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna ilişkin öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Grupların aritmetik ortalamaları incelendiğinde, kadın öğretmenlerin (\bar{X} =4.32), erkek öğretmenlerin (\bar{X} =4.29) oldukları ve kadın öğretmenlerin daha yüksek düzeyde görüş belirttikleri tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin program okuryazarlığı öğrenme-öğretme süreci okuryazarlığı yeterliği alt boyutu eğitim durumu değişkenine göre incelenmiştir. Anlamlı bir farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Tablo 9'da öğrenme-öğretme süreci okuryazarlığı yeterliğinin eğitim durumu değişkenine göre incelenmesine ilişkin T-testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 9. Öğrenme-Öğretme Süreci Okuryazarlığı Yeterliğinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre İncelenmesi (T-Testi Sonuçları)

Öğrenme-Öğretme Süreci Okuryazarlığı Yeterliği								
Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Sd	Levene	P	T	p
Lisans	527	4.28	0.49	623	0.459	0.498	-3.441	0.001
Lisansüstü	98	4.46	0.46					

Tablo 9'a göre, eğitim durumu değişkeni açısından yapılan t-testi sonucunda öğrenme-öğretme süreci okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna ilişkin öğretmenler arasında anlamlı bir fark belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda farklılığın lisansüstü eğitim durumuna sahip olan öğretmenler lehine olduğu görülmüştür. Bu bulguya göre öğrenme-öğretme süreci okuryazarlığı yeterliğinin lisansüstü eğitim alan öğretmenlerde daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 10'da öğrenme-öğretme süreci okuryazarlığı yeterliği alt boyutunun branş değişkenine göre incelenmesine ilişkin varyans analizi sonuçları yer verilmiştir.

Tablo 10. Öğrenme-Öğretme Süreci Okuryazarlığı Yeterliği Alt Boyutunun Branş Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

Öğrenme-Öğretme Süreci Okuryazarlığı Yeterliği										
Branş	N	\bar{X}	ss	Var. Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.	F	P	LSD
Anasınıfı Öğretmeni (1)	59	4.34	0.55							
Sınıf Öğretmeni (2)	225	4.36	0.31	Gruplar arası	3.955	7	0.565			
Türkçe Öğretmeni (3)	54	4.27	0.69							
Matematik Öğretmeni (4)	56	4.23	0.70	Gruplar içi	144.194	617	0.234			1-8
Fen Bilimleri Öğretmeni (5)	38	4.43	0.67					2.418	0.019*	2-8
Sosyal Bilgiler Öğretmeni (6)	37	4.30	0.89							5-4 8
İngilizce Öğretmeni (7)	41	4.39	0.63							7-8
Diğer (8)	115	4.17	0.50	Toplam	148.149	624				
Levene= 1.164 p= 0.322										

Tablo 10'a göre, branş değişkeni açısından yapılan varyans analizi sonucunda; öğrenme-öğretme süreci okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna ilişkin öğretmenler arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($F_{(7-624)}=2.418$; $p<0.05$). En yüksek düzeyde görüş ($\bar{X}=4.43$) ile branşı fen bilimleri olan öğretmenlerde tespit edilmiştir. Bu sonuca göre; branşı fen bilimleri olan öğretmenlerin program okuryazarlığı öğrenme-öğretme süreci okuryazarlığı yeterliği düzeyinin daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Ölçme-Değerlendirme Okuryazarlığı Yeterliği Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Program okuryazarlığı ölçeğinin ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliği alt boyutuyla ilgili öğretmen görüş ve düşüncelerinin aritmetik ortalamalarına bakıldığında öğretmenlerin "katılıyorum" ($\bar{X}=4.15$) düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir. Bu veriye göre; program okuryazarlığı ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna ait okuryazarlık düzeyinin öğretmenlerde yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin program okuryazarlığı ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliği alt boyutu cinsiyet değişkeni açısından incelenmiştir. Anlamlı bir farklılaşma gösterilip gösterilmediğini belirlemek için bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Tablo 11'de ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliğinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesine ilişkin T- testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 11. Ölçme-Değerlendirme Okuryazarlığı Yeterliğinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi
(T-Testi Sonuçları)

Ölçme-Değerlendirme Okuryazarlığı Yeterliği								
Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	Sd	Levene	p	T	p
Kadın	333	4.16	0.57	623	0.001	0.981	0.728	0.467
Erkek	292	4.13	0.58					

Tablo 11'e göre, cinsiyet değişkenine göre uygulanan t-testi sonucunda ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna yönelik öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Grupların aritmetik ortalamalarına bakıldığında, kadın öğretmenlerin ($\bar{X}=4.16$), erkek öğretmenlerin ($\bar{X}=4.13$) oldukları ve kadın öğretmenlerin daha yüksek düzeyde görüş belirttikleri tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin program okuryazarlığı ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliği alt boyutu eğitim durumu değişkenine göre incelenmiştir. Anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit için bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Tablo 12'de ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliğinin eğitim durumu değişkenine göre incelenmesine ilişkin T-testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 12. Ölçme-Değerlendirme Okuryazarlığı Yeterliğinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre İncelenmesi
(T-Testi Sonuçları)

Ölçme-Değerlendirme Okuryazarlığı Yeterliği								
Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	sd	Levene	p	T	p
Lisans	527	4.12	0.58	623	0.073	0.786	-2.826	0.005
Lisansüstü	98	4.30	0.54					

Tablo 12'ye göre, eğitim durumu değişkenine göre uygulanan t-testi sonucunda ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna ilişkin öğretmenler arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Bulguya göre ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliğinin lisansüstü eğitim alan öğretmenlerde daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 13'te branş değişkeni açısından ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna yönelik ilkökul ve ortaokul öğretmenlerinin görüşlerini yansıtan varyans analizi sonuçlarına bulunmaktadır.

Tablo 13. Branş Değişkenine Göre Ölçme-Değerlendirme Okuryazarlığı Yeterliği Alt Boyutuna İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Ölçme-Değerlendirme Okuryazarlığı Yeterliği										
Branş	N	\bar{X}	ss	Var. Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.	F	P	LSD
Anasınıfı Öğretmeni (1)	59	3.96	0.56					6.539	0.000*	
Sınıf Öğretmeni (2)	225	4.34	0.55	Gruplar arası	14.187	7	2.027			2-1

Türkçe Öğretmeni (3)	54	4.00	0.53						3
Matematik Öğretmeni (4)	56	4.06	0.52	Gruplar içi	191.234	617	0.310		4
Fen Bilimleri Öğretmeni (5)	38	4.08	0.50						5
Sosyal Bilgiler Öğretmeni (6)	37	4.00	0.59						6
İngilizce Öğretmeni (7)	41	3.96	0.44						7
Diğer (8)	115	4.14	0.64						8
				Toplam	205.421	624			
Levene= 2.458 p= 0.117									

Tablo 13'e göre, ortaya çıkan varyans analizi sonucunda; ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliği alt boyutuna yönelik öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F_{(7-624)}=6.539$; $p<0.05$). En yüksek düzeyde görüş ($\bar{X}=4.34$) ile branşı sınıf olan öğretmenlerde tespit edilmiştir. Ortaya çıkan tabloya göre; sınıf öğretmenlerinin program okuryazarlığı ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliği düzeyinin daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğretim Programına Bağlılık Ölçeğine İlişkin Bulgular

Öğretim Programına Bağlılık Ölçeğine ilişkin ilköğretim öğretmenlerinin görüş ve düşüncelerinin toplam aritmetik ortalamasına bakıldığında "Tamamen Katılıyorum" ($\bar{X}=4.21$) düzeyinde görüş belirttikleri tespit edilmektedir. Bu bulguya göre; öğretim programına bağlılık düzeyinin öğretmenlerde yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin öğretim programına bağlılık düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından incelenmiştir. Anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Tablo 14'te öğretim programının bağlılık düzeyinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesine ilişkin T-testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 14. Öğretim Programına Bağlılık Düzeyinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi (T-Testi Sonuçları)

Öğretim Programına Bağlılık Düzeyi								
Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	Sd	Levene	p	t	p
Kadın	333	4.24	0.40					
Erkek	292	4.17	0.45	623	1.072	0.301	1.944	0.052

Tablo 14'e göre, cinsiyet değişkeni açısından yapılan t-testi sonucunda öğretim programına bağlılık düzeyine ilişkin öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Kadın öğretmenlerin "tamamen katılıyorum" düzeyinde, erkek öğretmenlerin ise "katılıyorum" düzeyinde görüş bildirdikleri görülmüştür.

Öğretmenlerin öğretim programına bağlılık düzeyleri eğitim durumuna göre incelenmiştir. Anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Tablo 15'te öğretim programının bağlılık düzeyinin eğitim durumu değişkenine göre incelenmesine ilişkin T-testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 15. Öğretim Programına Bağlılık Düzeyinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre İncelenmesi (T-testi Sonuçları)

Öğretim Programına Bağlılık Düzeyi								
Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	sd	Levene	p	t	p
Lisans	527	4.17	0.43	615	3.867	0.050	-4.504	0.000
Lisansüstü	98	4.38	0.35					

Tablo 15'e göre, eğitim durumu değişkeni açısından yapılan t-testi sonucunda öğretim programına bağlılık düzeyine ilişkin öğretmenler arasında anlamlı bir fark belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda farklılığın lisansüstü eğitim alan öğretmenler lehine olduğu görülmüştür. Bu bulguya göre öğretim programına bağlılık düzeyinin lisansüstü eğitim durumuna sahip olan öğretmenlerde daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Çizelgede branş değişkenine göre öğretim programına bağlılık düzeyine ilişkin ilköğretim öğretmenlerinin görüşlerini yansıtan varyans analizi yer almaktadır. Tablo 16'da öğretim programına bağlılık düzeyinin branş değişkenine ilişkin varyans analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 16. Öğretim Programına Bağlılık Düzeyinin Branş Değişkenine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Öğretim Programına Bağlılık Düzeyi										
Branş	N	\bar{X}	Ss	Var. Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.	F	p	LSD
Anasınıfı Öğretmeni (1)	59	4.22	0.43							
Sınıf Öğretmeni (2)	225	4.24	0.44	Gruplar arası	1.358	7	0.194			
Türkçe Öğretmeni (3)	54	4.20	0.40							
Matematik Öğretmeni (4)	56	4.21	0.41	Gruplar içi	111.845	617	0.181			
Fen Bilimleri Öğretmeni (5)	38	4.25	0.31					1.071	0.381*	
Sosyal Bilgiler Öğretmeni (6)	37	4.28	0.41							
İngilizce Öğretmeni (7)	41	4.20	0.32							
Diğer (8)	115	4.12	0.48	Toplam	113.203	624				
Levene= 2.039 p= 0.048										

Tablo 16'ya göre, branş değişkeni açısından yapılan varyans analizi sonucunda; öğretim programına bağlılık düzeyine ilişkin öğretmenler arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır ($F_{(7-624)}=1.071$; $p>0.05$). En yüksek düzeyde görüş ($\bar{X}=4.28$) ile sosyal bilgiler öğretmenlerinde tespit edilmiştir.

Program Okuryazarlığı ve Öğretim Programına Bağlılık Arasındaki İlişki

Program okuryazarlığı alt boyutları olan kazanım okuryazarlığı yeterliği, içerik okuryazarlığı yeterliği, öğrenme-öğretme süreci okuryazarlığı yeterliği ile ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliği ve öğretim programına bağlılık arasında olan belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi tekniğinden faydalanılmıştır.

Tablo 17. Program Okuryazarlığı ve Öğretim Programına Bağlılık Arasındaki İlişki

	1	2	3	4
Kazanım (1)	-			
İçerik (2)	.728	-		
Öğrenme-öğretme süreci (3)	.681	.691	-	
Ölçme ve değerlendirme (4)	.603	.721	.647	-
Öğretim programına bağlılık	.550	.535	.650	.504

Tablo 17'ye göre, program okuryazarlığı yeterliği tüm alt boyutları ve öğretim programına bağlılık arasında orta düzeyde ($r=0,30-0,70$; Köklü, vd., 2006) pozitif ve anlamlı ($p<0,05$) bir ilişki bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç

Çalışmada ilköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlığı yeterlikleri ile öğretim programına bağlılık düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada ilköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlığı alt boyutlarına ait yeterliklerinin cinsiyetlerine, eğitim durumlarına ve branşlarına göre değişiklik gösterip göstermediği incelenmiştir. Yine ilköğretim öğretmenlerinin öğretim programına bağlılık düzeyleri bahsedilen değişkenlere göre irdelenmiştir. Bunların yanında ilköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlığı yeterlikleri ile öğretim programına bağlılık düzeyleri arasında ilişki olup olmadığı da araştırılmıştır.

Bu çalışmada, ilköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlık yeterlikleri ile öğretim programına bağlılık düzeyleri belirlenmek istenmiştir. Ulaşılan sonuçlar daha önce bu alanda yapılmış çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırılarak durum değerlendirmesi yapılmıştır.

Alanyazına baktığımızda konu ile ilgili olarak ortaya konulan çalışmalarda benzer ve farklı sonuçlara ulaşıldığını görüyoruz. Çalışmamızın program okuryazarlığı yeterliğine ilişkin bulgularında ilköğretim öğretmenlerinin yeterli düzeyde olduklarını araştırmamızın bulgularına dayanarak ifade etmiştik. Öğretim programı okuryazarlık düzeyi Bolat (2017), Sural ve Dedebali (2018), Aslan (2018), Erdem ve Eğmir (2018), Çetinkaya ve Tabak (2019), Keskin (2020) ile Yılmaz'ın (2021) ortaya koydukları çalışmalarda öğretmenler ve öğretmen adayları için yüksek düzeyde; Yıldız (2019) ve Kahramanoğlu'nun (2019) yaptıkları çalışmalarda ise orta seviyede olduğu ifade edilmiştir. Buradan hareketle ortaya konulmuş araştırmalarda öğretmenlerin programı bildikleri, hâkim oldukları ve sınıflarında uyguladıklarını söyleyebiliriz. Bu olumlu durumun tasarlanan programlar ile uygulamaya konulacak programlar arasındaki farkın en aza indirilmesine olumlu yönde yansıtılabileceğini söyleyebiliriz. İlköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlığı yeterlik düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılık göstermediği sonucu bulunmuştur. Grupların aritmetik ortalamalarına bakıldığında kazanım okuryazarlığı, içerik okuryazarlığı, öğrenme öğretme süreci okuryazarlığı ve ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliklerinde kadın öğretmenlerin daha yüksek düzeyde görüş bildirdikleri ifade edilmiştir. Benzer şekilde Aslan (2018), Mansuroğlu (2019), Aslan (2019), Keskin (2020), Gülpek (2020) ve Yılmaz (2021) ortaya koydukları çalışmalarda da program okuryazarlık düzeyinin cinsiyete göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Farklı olarak Kahramanoğlu (2019) kadın öğretmenler lehine, Erdamar (2020) ise erkek öğretmenler lehine farklılaşma olduğunu söylemişlerdir. Cinsiyet değişkeni noktasında program okuryazarlık yeterliğinde farklılık olmamasının sebepleri; hizmet öncesi eğitimlerde öğretmenlerin karma şekilde bulunması, program geliştirme çalışmaları olsun hizmetiçi eğitim çalışmaları olsun kadın ve erkek öğretmenler için ayrıma gidilmemesi şeklinde ifade edilebilir.

İlköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlığı yeterlik düzeylerinin eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Aslan (2018) araştırmasında lisansüstü eğitime sahip olan öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucunu ifade etmiştir. Bu

sonuç mevcut araştırmanın eğitim durumu değişkenine göre elde edilen sonuçlarıyla örtüşmektedir. Keskin (2020) ise araştırmasında lisansüstü eğitime sahip olan öğretmenlerin az olması sebebiyle program okuryazarlığı yeterliğine etkisi noktasında sağlıklı bir değerlendirme yapamadığını söylemiştir. Lisansüstü eğitim programlarında programa ait olan derslerin öğretmenlere etki ettiğini ve bu durumun yeterlik konusunda olumlu olduğunu söyleyebiliriz.

İlköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlığı yeterlik düzeylerinin branşlarına göre farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Farklılıkların kazanım okuryazarlığı yeterliği düzeyinde anasınıfı öğretmenleri lehine, içerik okuryazarlığı yeterliği düzeyinde anasınıfı ve sınıf öğretmenleri lehine, öğrenme öğretme süreci okuryazarlığı yeterliği düzeyinde anasınıfı, sınıf, fen bilimleri ve İngilizce öğretmenleri lehine, ölçme-değerlendirme okuryazarlığı yeterliği düzeyinde ise sınıf ve diğer branşlarda olan öğretmenler lehine olduğu ifade edilmiştir. Aslan (2018) da yaptığı araştırmasında branş olarak program okuryazarlığı yeterliğinin değiştiğini söylemiştir. Fen bilimleri branşındaki öğretmenlerin daha yüksek düzeyde program okuryazarı oldukları sonucuna ulaşmıştır. Bu farklılaşmalara sebep öğretmenlerin mesleklerine kaynak oluşturan alanlardaki bölümlerin alanı ile ilgili derslerindeki içerik kısmının program bilgisiyle örtüşmesi noktasındaki artıları söylenebilir. Erdem ve Eğmir (2018), Aslan (2019), Kahramanoğlu (2019) ile Keskin (2020) ise yapmış oldukları araştırmalarda branş değişkeninin öğretim programı okuryazarlık düzeyini etkilemediğini ifade etmişlerdir. Yine Yılmaz (2021) ise araştırmasında program okuryazarlığı alt boyutunda okul öncesi öğretmenleri aleyhine olan farklılığın altını çizmiştir. Bu bulgular mevcut çalışmamızın branş değişkenine ait sonuçlarıyla paralellik göstermemektedir.

Çalışma sonuçlarına yakın olarak Eskiocak (2005), Taşdemir (2006) ve Superfine (2008) araştırmalarında öğretmenlerin planlama noktasında en fazla program konusuna öncelik verdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Diğer yandan Sanchez ile Valcarcel (1999) ile Kouffman ve diğerleri (2002) de programın değil aksine ders kitaplarının öncelik olduğunu ve önem verildiğini ileri sürmüşlerdir. Bu tablo mevcut çalışmamızla örtüşmemektedir.

Bu araştırmada incelenen konulardan diğeri de ilköğretim öğretmenlerinin öğretim programına bağlılık düzeyleri olmuştur. Genel olarak öğretmenlerin öğretim programına bağlılık düzeyleri yüksek bulunmuştur. Konuyla ilgili olarak alanyazını incelediğimizde yapılmış olan araştırmalarda çalışmamızın sonuçlarıyla benzerlik ve farklılık gösteren sonuçlar olduğunu söyleyebiliriz. Araştırmamızın sonucu ile tutarlı olan çalışmalara Akpınar ve Aydın (2007); Tekbıyık ve Akdeniz (2008); Kenan ve Özmen (2010); Çelik-Şen ve Şahin –Taşkın (2010) ile Öztürk'ün (2012) çalışmalarını örnek olarak verebiliriz. Yine Burul (2018), Gürbüz (2020), Can (2020) ve Yılmaz (2021) da ortaya koydukları araştırmalarda öğretmenlerin öğretim programına bağlılık düzeylerini yüksek bulmuşlardır. Aslan ve Erden (2020) ise ortaokul öğretmenlerinin öğretim programına bağlılık düzeylerinin yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Aykaç ve Ulubey (2012), Atilla (2012) ve Han (2013) tarafından ortaya konulmuş araştırmalarda ise öğretmenlerin öğretim programına bağlılık düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir.

Mevcut araştırmamızda ilköğretim öğretmenlerinin öğretim programına bağlılık düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından farklılık göstermediği bulunmuştur. Benzer şekilde Burul (2018), Karadağ Çaydaşı (2019), Aslan ve Erden (2020), Gürbüz (2020), Aşçı ve Yıldırım (2020), Can (2020) ile Yılmaz (2021) araştırmalarında aynı sonuca ulaşmışlardır. Ayrıca alanyazında cinsiyet değişkeni açısından öğretmenlerin öğretim programına bağlılık düzeylerinin değişiklik gösterdiğine dair herhangi bir bulguya rastlanılmamıştır. Öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içinde almış oldukları eğitimlerin cinsiyete göre değişiklik göstermemesi bu durumun sebebi olarak ifade edilebilir.

Araştırmamızda eğitim durumu değişkeni açısından ilköğretim öğretmenlerinin öğretim programına bağlılık düzeylerinin farklılık gösterdiği ve bu durumun lisansüstü eğitim yapmış öğretmenler lehine olduğu ifade edilmişti. Burul (2018) ortaya koyduğu araştırmasında programa bağlılık düzeyinin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmiştir. Buna karşılık Aslan ve Erden (2020) çalışmalarında benzer şekilde yüksek lisans ve doktora mezunu öğretmenlerin programa bağlılık düzeylerini yüksek bulmuşlardır. Programı sınıf içerisinde daha iyi uyguladıklarını ve daha hâkim olduklarını belirtmişlerdir.

Mevcut çalışmamızda branş değişkeni açısından ilköğretim öğretmenlerinin programa bağlılıklarının anlamlı bir farklılık göstermediği ortaya konulmuştur. Yılmaz (2021) ile Aslan ve Erden (2020) araştırmalarında branş değişkeninin öğretim programına bağlılık düzeyini etkilediğini söylemişlerdir. Bu durum çalışmamızın branş değişkeni açısından sonucuyla benzerlik göstermemektedir. Diğer taraftan Aşçı ve Yıldırım (2020) öğretmenlerin öğretim programına bağlılık düzeylerinin branşlara göre farklılık göstermediğini ifade etmişlerdir.

Dewey'in (2013) ifade ettiği şekliyle kişinin sahip olması gereken ilk olarak öğrenme isteği ve arzusunun sürekliliğidir. Ortaöğretim programları genel açıklamalar kısmında (MEB, 2018) "Programların belli bir zaman diliminde son bulmadığı, devamlı gelişim gösterdiği bu durumda yaşam boyunca devam ettiği mottası ile hazırlanmıştır." İfadesi yer almaktadır. Buradan hareketle öğretim programının sahada uygulayıcıları olan öğretmenlerimizin de değişim ve gelişim göstermeleri kaçınılmaz bir durumdur. Anahtar rolünde olan öğretmenlerin program okuryazarlık ve öğretim programına bağlılık düzeylerinin artırılması önem arz etmekte ve hassasiyetle üzerinde durulması gereken konu olarak dikkat çekmektedir.

Öneriler

Bu kısımda, araştırmada elde edilen sonuçlar temel alınarak geliştirilen, bundan sonraki süreçlerde diğer araştırmacılara yol göstermesi açısından önemli olduğuna inanılan önerilere ve sonuçların uygulanabilirliği noktasında uygulamaya dönük önerilere yer verilmiştir.

Araştırmaya Yönelik Öneriler

- İlköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeylerinin nasıl ve ne şekilde gelişim göstereceği, mevcut tabloyu ortaya çıkaran nedenler yapılacak nitel veya nicel tarzda araştırmalarla daha detaylı incelenebilir.
- Araştırma, ilköğretim öğretmenleri hedef alınarak yapılmıştır. Lise ve dengi eğitim kademesinde görev yapan öğretmenler ile de çalışmalar yapılabilir.
- Mevcut araştırmada program okuryazarlığı ve öğretim programına bağlılık düzeyi diğer branşlarda olan öğretmenlerde düşük düzeyde bulunmuştur. Bu sebeple bu branşlarda yer alan öğretmenlerin baz alındığı farklı çalışmalar yapılabilir.
- Devlet okullarında yapılan bu çalışma özel okulları da kapsayacak şekilde genişletilebilir. Ayrıca farklı illeri içine alacak şekilde farklı örneklem kümeler üzerinde yapılabilir. Bölge il karşılaştırmaları yapılabilir.
- Araştırmamızda ilköğretim öğretmenlerinin program okuryazarlık yeterlikleri ile öğretim programına bağlılık düzeyleri cinsiyet, branş ve eğitim durumu değişkenlerine göre incelenmiştir. Farklı değişkenlere göre program okuryazarlık ve programa bağlılık düzeyleri araştırılabilir.
- Çalışmamız program okuryazarlığı ve öğretim programına bağlılık ölçeklerinden elde edilen veriler ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca öğretmenlere uygulanacak görüşme veya gözlem yöntemleri gibi değişik yöntemler kullanılarak da araştırma bulguları genişletilebilir.

Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Güncellenen, değiştirilen öğretim programlarına dönük öğretmenlerin süreçte aktif olduğu, görüş ve düşüncelerini ifade edebildikleri, dönüt alabildikleri bir sistem kurulabilir.
- Dönem ve yılsonlarında öğretmenlerin program ile ilgili görüşleri alınarak okuryazarlık ve bağlılık noktasında eksikliği olan öğretmenler tespit edilmeli ve bu eksiklikleri giderme yollarına gidilmelidir.
- MEB, il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri aracılığıyla öğretim programları konusunda değişik etkinlik, aktiviteler yoluyla dikkat çekmeli, seminerler düzenlemeli, web sayfalarını aktif kullanmalıdır.
- Öğretmenlerin program okuryazarlığı ve program bağlılığı noktasında donanımlı olabilmeleri için hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitim programları ile etkili bir program eğitimi almalarının önü açılmalıdır.
- Program okuryazarlığı ve öğretim programına bağlılık konuları sadece öğretmenlerle sınırlı tutulmamalı okul yöneticileri, müfettişler, eğitim uzmanları gibi eğitimin diğer paydaşları için içerisine çekilmeli, farkındalık sağlanmalıdır.
- Araştırmada lisansüstü eğitim gören öğretmenlerin program okuryazarlık ve öğretim programına bağlılık düzeylerinin yüksek çıkması temel alındığında diğer öğretmenlerin de lisansüstü eğitim yapmalarını teşvik edilmelidir. Üniversiteler ile işbirliği yapılarak öncülük ve aracılık edilebilir.
- Program noktasında olumsuz düşünce ve tutumlara sahip olan öğretmenlerle bu durumun sebepleri ve nasıl düzeleceği ne gibi farklılıklar yapılabileceği üzerinde etkinlikler, çalıştaylar yapılabilir.

Kaynakça

- Akpınar, P. ve Aydın, K. (2007). Eğitimde değişim ve öğretmenlerin değişim algıları. *Eğitim ve Bilim* 32(144), 71-80.
- Aslan, M. ve Erden, R.Z. (2020). Ortaokul öğretmenlerinin öğretim programına bağlılıklarının incelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi* 17(1): 175-199.
- Aslan, O. (2019). *İlk ve ortaokul yöneticilerinin program okuryazarlığına ilişkin algularının çeşitli değişkenlere göre analizi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.
- Aslan, S. (2018). *Ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Aşçı, M. ve Yıldırım, R. (2020). Öğretim faillliği ile öğretim programına bağlılık arasındaki ilişki. Yunus Emre ilçesi örneği. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi* 16: 6126-6149.
- Atilla, M.E. (2012). *Fen ve teknoloji dersi öğretim programındaki yapılandırmacılığa dayalı öğelerin öğretmenler tarafından algılanışı ve uygulanışı*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Aykaç, N. ve Ulubey, Ö. (2012). Öğretmen adaylarının ilköğretim programının uygulanma düzeyine ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 45(1): 63-82.
- Bolat, Y. (2017). Eğitim programı okuryazarlığı kavramı ve eğitim programı okuryazarlığı ölçeği. *Turkish Studies* 12(18): 121-138.
- Burul, C. (2018). *Öğretmenlerin eğitim programı tasarım yaklaşımı tercihlerinin öğretim programına bağlılıklarıyla olan ilişkisinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Bümen, N.T., Çakar, E. ve Yıldız, D.G. (2014). Türkiye’de öğretim programına bağlılık ve bağlılığı etkileyen etmenler kuram ve uygulamada. *Eğitim Bilimleri Dergisi* 14(1):203-228.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can, Ö. (2020). *Sınıf öğretmenlerinin eğitim inançlarının ve öğretim programına bağlılıklarının incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Çetinkaya, S. ve Tabak, S. (2019). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlık yeterlilikleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 38(1): 296-309.
- Dewey, J. (2013). *Deneyim ve eğitim*. ODTÜ Yayıncılık.
- Erdamar, F.S. (2020). *Sınıf öğretmenlerinin program okuryazarlık algıları ve ilkökul yöneticilerinin öğretmenlerin program okuryazarlık becerisine yönelik algularının ilerlemeci felsefe bağlamında analizi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Erdem, C. ve Eğmir, E. (2018). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeyleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 20(2): 123-138.
- Eskiocak, S. (2005). *Sınıf öğretmenlerinin öğretimi planlama aşamasında karar verme sürecine etki eden etmenlerin analizi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Gülpek, U. (2020). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının program okuryazarlık ve beden eğitimi öğretim yeterliliği düzeylerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi.
- Gürbüz, Ç. (2020). *Müzik öğretmenlerinin müzik dersi öğretim programına bağlılık düzeylerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Han, C. (2013). Öğretmenlerin işlevsel paradigmaları ve eğitim reformu. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 3(1): 59-79.

- Kahramanoğlu, R. (2019). Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığına yönelik yeterlik düzeyleri üzerine bir inceleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 12(65): 827-840.
- Karadağ Çaydaşı, S. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin değer öğretimine ilişkin görüşleri ve öğretim programına bağlılıklarının değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kafkas Üniversitesi.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kenan, O. ve Özmen, H. (2010). *Bir reform olarak yeni öğretim programları*. [Sözlü Sunum]. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Antalya.
- Keskin, A. (2020). *Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlık düzeylerine yönelik algılarının belirlenmesi*. [Yayımlanmış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kouffman, D., Johnson, S.M., Kardos, S.M., Liu, E. ve Peske, H.G. (2002). Lost at sea: New teachers' experiences with curriculum and assesment. *Teachers College Records* 104(2): 273-300.
- Köklü, N., Büyüköztürk, Ş. ve Bökeoğlu, Ö.Ç. (2006). *Sosyal bilimler için istatistik*. Pegem-A Yayıncılık.
- Mansuroğlu, C. (2019). *Öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlıkları ile yansıtıcı düşünme eğilimlerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Marsh, C.J. ve Willis, G. (2007). *Curriculum alternative approaches ongoing issues*. Pearson, New Jersey.
- MEB. (2018). *Ortaöğretim ders programları*. Milli Eğitim Bakanlığı.
- Özdemir, S.M. (2012). Eğitim programı kavramına ilişkin öğretmen adaylarının metaforik algıları. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi – Journal Of Theoretical Educational Science* 5(3): 369-393.
- Öztürk, İ.H. (2012). Öğretimin planlanmasında öğretmenin rolü ve özerkliği: Ortaöğretim tarih öğretmenlerinin yıllık plan hazırlama ve uygulama örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* 12: 271-299.
- Sanchez, G. ve Valcarcel, M.V. (1999). Science teachers' views and practices in planning for teaching. *Journal of Research in Science Thinking* 36(4): 493-513.
- Senemoğlu, N. (1997). *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Spot Matbaacılık.
- Superfine, A.C. (2008). Planning for mathematics instruction: A model of experienced teachers' planning processes in the context of a reform mathematics curriculum. *The Mathematics Educator* 18(2): 11-22.
- Sural, S. ve Dedeşali, N.C. (2018). A study of curriculum literacy and information literacy levels of teacher candidates in department of social sciences education. *European Journal of Educational Research* 7(2): 303-317.
- Tabachnick, B.G. ve Fidell, L.S. (2001). *Using multivariate statistics (4th edition)*. Pearson Education Company.
- Taşdemir, M. (2006). Sınıf öğretmenlerinin planlama yeterliliklerini algılama düzeyleri (elektronik versiyon). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 3(4): 287-307.
- Tekbıyık, A. ve Akdeniz, A.R. (2008). İlköğretim fen ve teknoloji dersi öğretim programını kabullenmeye ve uygulamaya yönelik öğretmen görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi* 2(2): 23-37.
- Yaşaroğlu, C. ve Manav, F. (2015). Öğretim programına bağlılık ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Interjournal Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi The Journal Of International Education Science* 2(4): 247-258.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri 10.baskı*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, S. (2019). Öğretmen adaylarının program geliştirmeye ilişkin bilişsel farkındalık algıları ile eğitim programı okuryazarlıkları arasındaki ilişki. *Social Science Studies Journal* 5(44): 5177-5191.
- Yılmaz, G. (2021). *Öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri, program yönelimleri ve programa bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

EXTENDED SUMMARY

In this study, it was aimed to primary and secondary school teachers' levels of curriculum literacy and commitment to the curriculum. Within the framework of this general purpose, sub-goals have been determined for the concepts of program literacy and commitment to the curriculum. Within the scope of the research, answers were sought to the following questions: Primary school teachers:

1. What is their opinion about program literacy?
2. Do their views on program literacy differ according to gender, branch and educational status variables?
3. What is their opinion on the issue of adherence to the curriculum?
4. Do their opinions regarding their commitment to the curriculum differ according to gender, branch and educational status variables?
5. What is the relationship between program literacy and commitment to the curriculum?

The research was carried out with primary and secondary school teachers working throughout the province of Nevşehir in the 2022-2023 academic year. Kindergarten, primary school, secondary school and imam hatip secondary schools in the center and districts of Nevşehir province were reached. Kindergarten and classroom working in kindergartens and primary schools, and teachers in Turkish, mathematics, science, social studies, English and other branches (visual arts, music, physical education, religious culture, technology design...) working in secondary schools and imam hatip secondary schools took part in the study. Thus, 625 teachers working at primary educational level in Nevşehir were included in the sample.

In the research, the survey model was based on the quantitative research model. "Program Literacy Scale" and "Curriculum Engagement Scale" were used as data collection tools. The KMO value of the "Program Literacy Scale" which was used to determine the curriculum literacy competencies of primary and secondary school teachers and was developed by the researcher himself was .905, the Bartlett Test result was 3626.962 and the Cronbach Alpha Reliability value was .890. Developed in a five-point Likert type and consisting of 23 items, the "Curriculum Literacy Scale" consists of four subdimensions: outcome literacy proficiency, content literacy proficiency, learning-teaching process literacy proficiency and assessment-evaluation literacy proficiency. Another data collection tool is the "Curriculum Engagement Scale" developed by Yaşaroğlu and Manav. The quantitative data obtained were analyzed using the SPSS package program and statistical methods.

As a result of the research, it was concluded that primary and secondary school teachers' curriculum literacy was sufficient. The curriculum literacy levels of the teachers were examined according to the variables of gender and it was determined that the curriculum literacy level did not show a significant difference according to these variables. It has been determined that the program literacy level differs significantly according to the variables of branch, education level.

Another result of the study is that primary and secondary school teachers have a high level of commitment to the curriculum. While there is no significant in the level of commitment of the teachers to the curriculum according to the variables of gender, branch; a statistically significant difference was observed according to the variables of education status. In addition, another data reached is that there is a moderately positive and significant relationship between curriculum literacy proficiency subdimensions and commitment to the curriculum.

As Dewey (2013) puts it, the first thing a person must have is the desire to learn and the continuity of desire. In the general explanations section of secondary education programs (MEB, 2018), "It has been prepared with the motto that the programs do not end in a certain period of time, but show continuous development and continue throughout life." The statement is included. Based on this, it is inevitable that our teachers who are the implementers of the curriculum in the field, will also change and develop. Increasing the level of program literacy and commitment to the curriculum of key teachers is important and draws attention as an issue that needs to be emphasized sensitively.

In this context; it was stated that the necessary importance should be given to the subject of the curriculum in order to increase the level of curriculum literacy and commitment to the curriculum of primary and secondary school teachers.

Our study is limited to data obtained from program literacy and curriculum adherence scales. Research findings can be expanded by using different methods such as interviews or observation methods applied to teachers. In

addition, some suggestions have been listed in order to increase the level of program literacy and program commitment such as directing teachers to graduated education programs, receiving in-service training related to the curriculum and supporting their participation in program development studies. In order for teachers to be program literate and equipped with program commitment, the way should be paved for them to receive effective program training through preservice and in-service training programs.